

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hankintapolitiikka

Hyväksytty aluevaltuustossa xx.x.2024 § x

Sisältö

1. Hankintapolitiikan tarkoitus
2. Hankintapoliittiset linjaukset ja toimintamalli
3. Hankintapolitiikan toteutumisen seuranta ja mittarit

Hankintapolitiikan tarkoitus

Hankintapolitiikan tarkoitus

- **Hankintapolitiikassa linjataan hyvinvointialueen strategian ja palvelustrategian pohjalta hankintatoimintaa ohjaavat periaatteet ja toimintamalli niiden saavuttamiseksi pitkällä aikavälillä.**
- Hankintapoliittisia linjauksia noudatetaan silloin, kun tuote, palvelu tai urakka on linjattu hankittavaksi hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) tarkoittamana julkisena hankintana.
 - Hankintapolitiikka koskee kaikkia hyvinvointialueen hankintoja riippumatta siitä, mikä taho niitä kilpailuttaa (hankintapalvelut, kiinteistö- ja tilapalvelut, lääkehuolto, ICT).
 - Hankintalain tarkoittamien sidosyksiköiden käytöstä hyvinvointialueella linjataan omistajapoliittisissa linjauksissa, mutta hankintapolitiikka koskee lähtökohtaisesti myös niiltä tehtyjä hankintoja.
- Hankintapolitiikka on **mahdollistava asiakirja**, jonka painotuksia voidaan vuositasaalla muuttaa tai täydentää toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ja/tai organisaation hankintaosaamisen/-maturiteetin kasvun myötä.
- Hankintapolitiikkaa täydentävät hankintaohjeet.

Hankintapoliittiset linjaukset ja toimintamalli

Varhan hankintapoliittiset linjaukset

1. Toteutamme hankinnat Varhan strategian, palvelustrategian sekä talous- ja tuottavuusohjelman mukaisesti.
2. Hankintamme ovat elinkaareltaan kustannustehokkaita ja vaikuttavia.
3. Tuemme hankintojen avulla Varhan toimintojen uudistumista.
4. Hankintamme ovat ennakoitavia ja viestimme niistä avoimesti.
5. Vahvistamme kumppanuuksia palveluntuottajien ja tavarantoimittajien kanssa sekä huolehdimme alueen elinvoimasta.

1. Toteutamme hankinnat Varhan strategian, palvelustrategian sekä talous- ja tuottavuusohjelman mukaisesti

- Toteutamme hankinnat Varhan arvojen mukaisesti vastuullisesti, vaikuttavasti, yhdenvertaisesti, osallistavasti ja yhdessä toimien.
- Palveluntuottajan valinnassa noudatamme palvelustrategiassa määriteltyjä periaatteita ja huolehdimme Varhan kokonaisedusta huomioiden talous- ja henkilöstövaikutukset, palvelujen laadun ja jatkuvuuden turvaamisen, innovaatiomahdollisuudet ja huoltovarmuuden.
- Kaksikielisenä hyvinvointialueena huolehdimme siitä, että suomen- ja ruotsinkielisten asiakkaiden oikeudet toteutuvat myös ostopalveluiden osalta.

2. Hankintamme ovat elinkaareltaan kustannustehokkaita ja vaikuttavia

- Olemme osaava julkisten hankintojen tekijä: ymmärrämme elinkaarikustannukset ja laatutekijät hankintapäätöksissä.
- Kehitämme aktiivisesti erilaisia hankintatapoja- ja malleja, jotka tukevat hyvinvointialueen toiminnan kehittämistä ja kustannustehokkuutta.
- Tunnistamme, missä hankintakokonaisuuksissa on vaikuttavinta huomioida erilaisia vaikuttavuustavoitteita, esimerkiksi kestävyyttä.
- Toimimme Länsi-Suomen yhteistoiminta-alueen yhteistyössä Satakunnan ja Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa ja toimimme alueen yhteisten hankintojen pääasiallisena kilpailuttajana ja koordinaattorina.
- Voimme olla mukana yhteishankinnoissa, joita hankintalain reunaehtojen mukaiset yhteishankintayksiköt suorittavat. Yhteishankintayksikön käyttö on perusteltua erityisesti tapauksissa, joissa hankinnassa on paikallista laajemmat markkinat ja joissa saatu kustannustehokkuus tai muu hyöty hyvinvointialueelle on merkittävä.
- Noudatamme sidosyksikköhankehankeissa hyvinvointialueen aluevaltuuston vahvistamia omistajaohjauksen periaatteita ja varmistamme, että sidosyksiköiden toiminta on periaatteiden mukaista.
- Toimimme myös kaksikielisten hyvinvointialueiden ruotsinkielisiä sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja koskevan yhteistyösopimuksen mukaisesti.

3. Tuemme hankintojen avulla Varhan toimintojen uudistumista

- Tuemme hankintojen avulla hyvinvointialuetta ottamaan käyttöön uusia teknologioita ja ratkaisuja sekä uudistamaan palveluja tarvelähtöisesti markkinatilanne huomioon ottaen (ml. liikkuvat palvelut).
- Huomioimme palvelunkäyttäjien/hyvinvointialueen asukkaiden osallisuuden sellaisissa hankinnoissa, joissa se on vaikuttavinta.
- Huomioimme hankinnoissa ostopalveluiden ja oman palvelutuotannon tasavertaisuuden muun muassa saatavuuden, saavutettavuuden ja palveluiden laadun osalta.

4. Hankintamme ovat ennakoitavia ja viestimme niistä avoimesti

- Viestimme ennakoiden ja eri muodoissa tulevista hankinnoistamme.
- Käymme aktiivisesti keskustelua markkinatoimijoiden kanssa ja hyödynnämme markkinavuoropuhelua monipuolisesti.
- Kehitämme toimittajayhteistyötä ja sen toimintamalleja.

5. Vahvistamme kumppanuuksia palveluntuottajien ja tavarantoimittajien kanssa sekä huolehdimme alueen elinvoimasta

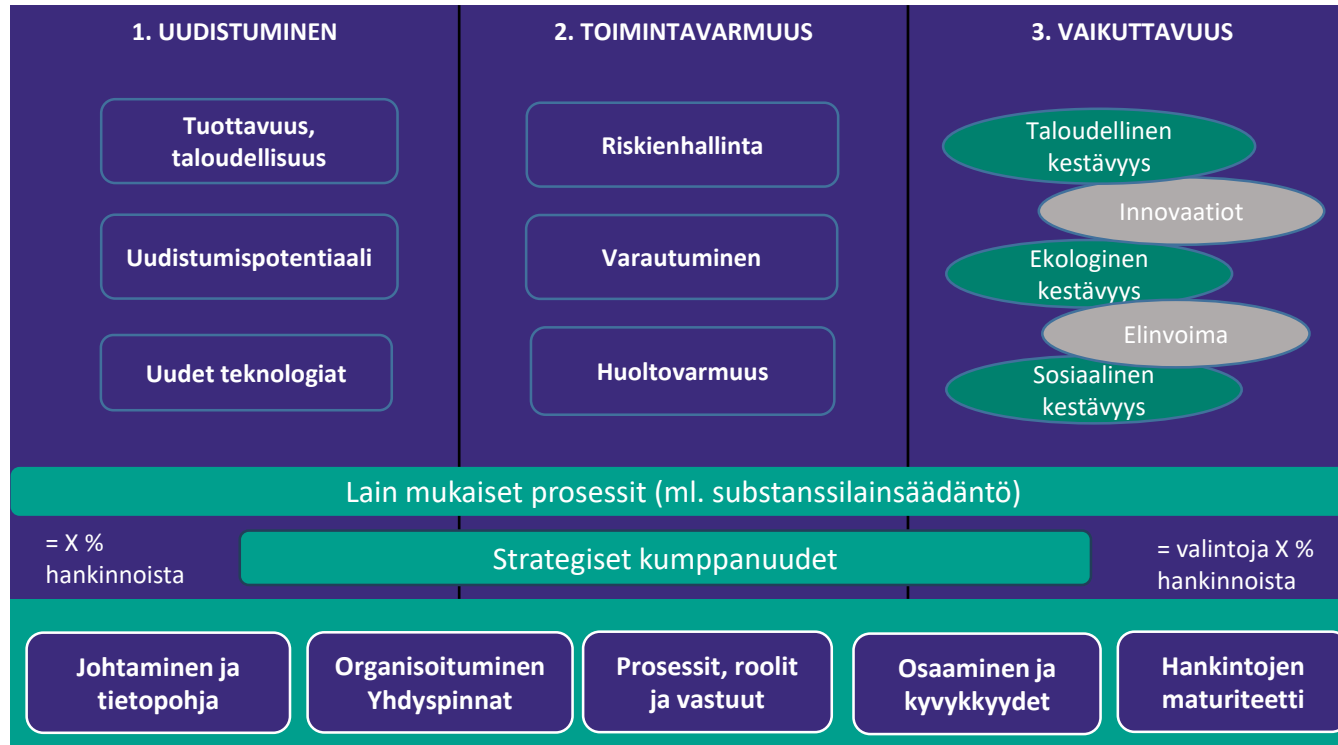
- Tuemme hankinnoilla alueen elinvoimaa huomioimalla eri kokoisten markkinatoimijoiden edellytyksiä osallistua kilpailutuksiin.
- Vahvistamme yhteistyötä markkinoiden kanssa ja kehitämme strategisia kumppanuuksia huoltovarmuus ja varautuminen huomioon ottaen.
- Varhan etu kilpailutuksissa on toimivat markkinat, jotka mahdollistavat terveen kilpailun.

STRATEGIA JA PALVELUSTRATEGIA

Järjestämis - ja tuotantotavan valinta

Asukas / palvelutarve / €

HANKINTAPOLITIIKKA

Vaikuttava hankinta, joka toteuttaa Varhan strategiaa ja palvelustrategiaa

Toimintamalli

1. Uudistuminen

- Hankintojen toteuttamisen lähtökohtana on hankintojen elinkaaritaloudellisuus ja tuottavuus.
- Hankinnoissa tunnistetaan poikkileikkaavasti yhdessä tulosalueiden kanssa ne hankinnat (= x% hankinnoista) 1. joissa on tarve palvelujen/ toimintojen uudistamiselle (ml. uudet teknologiat /etäpalvelut) ja 2. joiden osalta markkinoilla on uudistamispotentiaalia.

2. Toimintavarmuus

- Hankintoihin liittyvät riskit tunnistetaan, varautuminen ja huoltovarmuus on huomioitu.
- Hankinnoissa huomioidaan ja tunnetaan aina hankintalainsäädännön ja substanssilainsäädännön reunaehdot.

3. Vaikuttavuus

- Hankinnoissa tunnistetaan potentiaali edistää ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä sekä innovaatioita ja markkinoiden elinvoimaa.
- Hankintoihin asetetaan hankintakohtaisia tavoitteita sellaisissa hankinnoissa, joissa arvioidaan olevan eniten potentiaalia edistää Varhan strategian ja palvelustrategian mukaisia em. tavoitteita esimerkiksi ekologisen kestävyys osalta (= x% hankinnoista).

3. Vaikuttavuus

• Ekologinen kestävyys

- Ekologisella kestävyydellä hankinnoissa tarkoitetaan esimerkiksi vähähiilisyyttä, energiatehokkuuden parantamista, materiaalihokkuutta ja kiertotaloutta.
- Ekologisesti kestäviin hankintoihin liittyy velvoittavaa substanssilainsäädäntöä, joka on huomioitava hankinnoissa esimerkiksi energiatehokkuuden ja ajoneuvojen päästöjen osalta.
- Varhalla suurin ekologisten kestävyyspotentiaali liittyy erityisesti rakentamiseen, kuljetuspalveluihin ja ruokapalveluihin.

• Sosiaalinen kestävyys

- Sosiaalisella kestävyydellä hankinnoissa tarkoitetaan esimerkiksi osallisuuden edistämistä, työllistymisen edistämistä, työelämän perusoikeuksien noudattamisen varmistamista, rakennusten esteettömyyteen liittyvien näkökohtien huomioimista sekä erilaisten käyttäjäryhmien yhdenvertaisuuteen liittyvien näkökohtien huomioimista.
- Varhalla suurin sosiaalisen kestävyyspotentiaali liittyy erityisesti palveluhankintoihin, rakentamiseen sekä tukipalveluihin. Kokonaisuutta on tarkasteltava myös mahdollisten riskien toteutumisen näkökulmasta.

• Taloudellinen kestävyys

- Taloudellisella kestävyydellä hankinnoissa tarkoitetaan esimerkiksi hankintojen tarveharkintaa, elinkaarikustannusten huomioimista, kokonaistaloudellisuutta sekä hankintojen vaikuttavuusperusteisuutta. Taloudellinen kestävyys tarkoittaa myös markkinoiden toiminnan parantamista esimerkiksi avoimen ja ennakoivan viestinnän ja vuoropuhelun kautta. Taloudelliseen kestävyyskykyyn liittyy myös harmaan talouden torjunta sekä kilpailuolosuhteiden edistäminen.
- Varhalla suurin taloudellisen kestävyyspotentiaali liittyy erityisesti merkittäviin strategisiin hankintoihin (vaikuttavuus/uudistuminen) sekä tavarahankintoihin, joissa voidaan saavuttaa prosessi- ja/tai volyymisäästöjä.

3. Vaikuttavuus

- Innovaatiot

- Innovaatioiden edistämisellä hankinnoissa tarkoitetaan uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen tai palvelun hankintaa, joka parantaa palveluiden tuottavuutta, laatua, kestävyyttä ja vaikuttavuutta.
- Varhalla suurin innovaatioiden edistämisen vaikuttavuuspotentiaali liittyy palveluihin, joiden osalta on tunnistettu tarve uudistaa toimintaa tai palvelun sisältöä sekä tavarahankintoihin, joiden osalta on tarve ottaa käyttöön uusia teknologioita, laitteita tai tarvikkeita.

- Markkinoiden elinvoimaisuus

- Markkinoiden elinvoimaisuuden edistämisellä hankinnoissa tarkoitetaan sitä, että kilpailutuksissa pyritään ottamaan huomioon hankinnan potentiaaliset markkinavaikutukset ja alueellinen elinvoima. Olennaista on tunnistaa, onko kyse paikallisista, alueellisista, valtakunnallisista, EU:n laajuisista vai globaaleista markkinoista. Keskeistä on hyödyntää markkinavuoropuhelua monipuolisesti ja vahvistaa yhteistyötä markkinoiden kanssa.
- Varhalla suurin elinvoiman edistämisen vaikuttavuuspotentiaali liittyy hankintakokonaisuuksiin, joissa on vahva paikallinen tai alueellinen markkina.

Hankintapolitiikan toteutumisen seuranta ja mittarit

Hankintapolitiikan toteutumisen seuranta

- Hankintapolitiikan toteuttamisen toimintamalli mahdollistaa sen, että hankintatoiminta kehittyy organisaation hankintoihin liittyvän maturiteetin kasvaessa.
- Arviointi hankintoihin liittyvästä potentiaalista esimerkiksi ekologisen ja sosiaalisen kestävyys, innovaatioiden sekä markkinavaikutusten osalta toteutetaan kategoriatasolla.
- Tällä hetkellä pääpaino on tukea hyvinvointialueen talouden tasapainottamista ja toimintojen uudistumista.

Hankintapolitiikan mittarit

Tavoite	Mittari	Lähde
1. Talous- ja tuottavuusohjelmassa asetettujen säästötavoitteiden toteutuminen	Kustannusvaikuttavuus / €	Tieto kerätään manuaalisesti
2. Palvelujen ja toimintatapojen uudistuminen ja vaikuttavuus	Toimintatapojen ja prosessien muutos hankintojen avulla / kpl	Tieto kerätään manuaalisesti yhteistyössä tulosalueiden kanssa
3. Ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys sekä innovaatioiden edistäminen	Kansallinen hankintailmoituksiin perustuva tieto	tutkihallintoa.fi
4. Markkinavaikutukset	1. Tarjoajien lukumäärät / kilpailutukset (liittyy myös kohtaan 1.) 2. Markkinavuoropuhelut / lkm, toteutustapa, vaikutukset	1. Kilpailutusjärjestelmä 2. Tieto kerätään manuaalisesti
5. Hankintojen maturiteetti	Organisaation hankintamaturiteetin kasvu	hankintatutka.fi

